



**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

(MAXSUS SON)

TOSHKENT–2025

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

ISBN: 978-9910-8110-8-1

UO'K: 004.89(575.1)(062)

KBK: 32.813(5O')ya1

T 97

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayeich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayeich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INNOVATSION SIYOSATNI AMALGA OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI – OLIY TA'LIM TRANSFORMATSIYASI, RAQAMLI MODERNIZATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARI.....	13
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich	
O'ZBEKISTON YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHI: ZARURAT, MAQSADI VA AYRIM MUAMMOLARI, YECHIMLAR	16
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna	
FAN, TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISHDAGI SO'NGGI TENDENSIYALAR VA INNOVATSIYALAR	25
To'ychiyev Olimjon Alijonovich	
QURILISH TASHKILOTLARIDA KREDITGA LAYOQATLILIKNI BAHOLASHNI RAQAMLASHTIRISH	30
Mavlanov Normo'min Normamatovich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA DAVLAT XARIDLARINI SAMARALI TASHKIL ETISHDA ELEKTRON SAVDOLARNING AHAMIYATI.....	37
Turabov Sarvar Abdumalikovich	
O'ZBEKISTONNI MINTAQAVIY TA'LIM VA ILM-FAN HABIGA AYLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	41
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
HUDUDIY RIVOJLANISH STRATEGIYALARIGA INNOVATSION KOMPONENTLARNI INTEGRATSIYA QILISH USULLARI	46
Muminov Fazliddin Xusniddin o'g'li	
OROL DENGIZI MEROSI: EKOLOGIK FOJIANI BARQAROR EKOTURIZM IMKONIYATLARIGA AYLANTIRISH	52
Zufarova Nozima	
KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	60
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
O'ZBEKISTONDA ISHCHI KUCHI BOZORINING TAKRORIY AMAL QILISHINING NAZARIY JIHATLARI	66
Mamaraximov B.E.	
BANK-MOLIYA TIZIMIDA QIMMATLI QOG'OZLAR VA MOLIYAVIY INSTRUMENTLARDAN FOYDALANISH ORQALI GAROV DIVERSIFIKATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	70
Xolbozorov Husniddin Norbek o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TO'QIMACHILIK SANOATIDA MARKETINGNING INNOVATSION KONSEPSIYALARI.....	76
Jumayev Olimjon Sadulloevich, Axmedova Shoxsanam Sindbod qizi	
SAVDO KORXONALARIDA EKOLOGIK MAHSULOTLARNI TARG'IB QILISH VA SOTISHNI RAG'BATLANTIRISH USULLARI	84
Jalalova Dildora Jamolovna	
DIRECTIONS OF FORMING AND PROVIDING A COMPETITIVE EXPORT-ORIENTED ECONOMY IN UZBEKISTAN	87
Asatullaev Khurshid Sunatullaevich, Nasirkhodjaeva Dilafruz Sabitkhanovna, Abdullayeva Madina Kamilovna	
FROM SCIENCE TO BUSINESS: HOW UNIVERSITIES STIMULATE INNOVATION	94
Prof. A. Bobozhonov, Prof. A.M. Shatre, Assoc. Prof. V. Kirilova Vladimirova, prof. R.Kh. Karlibaeva	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF GREEN TECHNOLOGIES IN UZBEKISTAN BASED ON ADVANCED INTERNATIONAL EXPERIENCE	100
Otamuratov Sarvar	
SPECIFIC FEATURES OF MIGRATION FROM UZBEKISTAN AND PROSPECTS FOR ORGANIZATIONAL IMPROVEMENT	105
Sabiroya Lola Shavkatovna, Shaislamova Nargiza Kabilovna	

KORXONA BARQAROR AXBOROT TIZIMINI YARATISH QIYINCHILIKLARI.....	112
Abidov Abdujabbar Abduxamidovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIGA FOIZ RISKINING TA'SIRI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	119
Isakov.J.Ya	
CREATION OF A MECHANISM FOR THE DEVELOPMENT AND INTRODUCTION OF A MODEL OF COMPLETE TRANSITION TO THE NETZERO ENERGY SYSTEM IN UZBEKISTAN	127
Makhmudova Guljakhon N., Gulomova Nigora Farxadovna	
УСИЛЕНИЕ ВОЗДЕЙСТВИЯ ХОЗЯЙСТВЕННОГО МЕХАНИЗМА НА СТОИМОСТНУЮ ОЦЕНКУ ОСНОВНЫХ ФАКТОРОВ ПРОИЗВОДСТВА.....	133
Алишер Расулев, Сергей Воронин	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ГЛОБАЛИЗАЦИИ В РАЗВИТИИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА: ПЕРСПЕКТИВА И ПРИКЛАДНЫЕ РЕШЕНИЯ ДЛЯ ИХ ПЕРЕХОДА К МСФО.....	143
Эргашева Шахло Тургуновна	
DEVELOPMENT PROSPECTS OF AGRICULTURAL ECONOMIC ACTIVITY UNDER DIGITAL TRANSFORMATION	151
Boburjon Vafoev	
ENERGETIKA TIZIMIDAGI KORXONALAR MOLIYAVIY HOLATINING TAHLILI.....	157
Matnazar Yusupovich Raximov	
АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА В РЕСПУБЛИКЕ.....	162
Очилова Хилола Фармоновна	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI TAKOMILLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR.....	167
Abdullayev Suyun Artikovich	
THE INTERCONNECTION BETWEEN DIGITAL LEARNING PLATFORMS AND THE DIGITAL ECONOMY.....	171
Kuchkarov Takhir Safarovich, Kholmonov Shodiyor Karshiboyevich	
BANK-MOLIYA TIZIMI VA XUSUSIY SEKTORNI RIVOJLANTIRISHDA YANGI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA BANK FAOLIYATINI RAQAMLASHTIRISH IMKONIYATLARI	174
Norov Akmal Ruzimamatovich	
РАЗВИТИЕ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА В РАМКАХ ПЕРСПЕКТИВ ВСТУПЛЕНИЯ ВО ВСЕМИРНУЮ ТОРГОВУЮ ОРГАНИЗАЦИЮ	180
У.А.Юлдашева	
ЗЕЛЕННЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ - ПУТИ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕННОГО РОСТА В РАМКАХ УСТОЙЧИВОЙ ЭКОНОМИКИ	185
Дехканова Наргиза Шарифовна	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ АУДИТ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	192
Ходжаева М.Х.	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	199
Akbarova Barno Shuxratovna	
SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH THROUGH TOURISM UNDER THE GREEN ECONOMY FRAMEWORK	204
Jumayev Akbar Mahmudovich	
МАКРОИQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA BANK TIZIMINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	210
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQAVIY SANOAT KORXONALARIDA KORPORATIV MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OPTIMALLASHTIRISH.....	216
Matrizayeva Dilaram Yusupbayevna	
UZBEKISTAN AT THE CROSSROADS OF HISTORY AND GREEN INNOVATION: FROM THE GREAT SILK ROAD TO A SUSTAINABLE FUTURE	220
Avalova Gulshod Murodullayevna	

ГЛАВНЫЕ ВЕКТОРЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	226
Абдуллаева М.К.	
ENVIRONMENTAL MANAGEMENT IN THE INDUSTRIAL CLUSTERS SYSTEM IN UZBEKISTAN: MODERN TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS.....	233
Kholikova Rukhsora Sanjarovna	
HUDUDDAGI KICHIK BIZNESNING SAMARALI TARKIBIY TUZILMASINI SHAKLLANTIRISHDA MUTASSADI TASHKILOTLARNING O'ZARO UYG'UN HARAKATINI TASHKIL ETISH.....	239
Sharipov Kuvondik Baxtiyorovich	
BUSINESS ANALYTICS IN HISTORICAL PERSPECTIVE: LESSONS FROM THE INDUSTRIAL REVOLUTION TO THE DIGITAL AGE	246
Burxonova Sabo Tulanovna	
"COST ENGINEERING"NING NAZARIY ASOSLARI VA UNI IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI.....	252
Zaynitdinova Umida Djalalovna	
FEATURES AND WAYS OF FURTHER DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY.....	256
Kobilov Alisher, Majidova Irodahon	
ПИЩЕВАЯ ИНДУСТРИЯ УЗБЕКИСТАНА: АГРАРНЫЙ ИМПУЛЬС, ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ И ЦЕНОВАЯ КОНЪЮНКТУРА.....	263
Юлдашев Голибжон Тургунович, Элдорбеков Гофурбек Искандарбек угли	
INCOME INEQUALITY AND MACROECONOMIC DETERMINANTS IN UZBEKISTAN: AN EMPIRICAL ANALYSIS	273
Muhammad Eid Balbaa, Marina Sagatovna Abdurashidova	
РЫНОК ТРУДА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	276
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
EKOLOGIK QO'RIQXONALARDA MONITORING JARAYONLARINING IQTISODIY VA TASHKILIY ANAMIYATI.....	282
Homidov Hamdam Hasan o'g'li	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	288
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
SUSTAINABLE TOURISM AND BIODIVERSITY PROTECTION: CASE OF UZBEKISTAN WITHIN THE UNESCO WORLD HERITAGE FRAMEWORK.....	294
Yuldasheva Dilnoza Ulugbekovna	
ПРАКТИЧЕСКОЕ ПРИМЕНЕНИЕ НЕЙРОМАРКЕТИНГА НА МАРКЕТПЛЕЙСАХ (WILDBERRIES, UZUM MARKET, ЯНДЕКС МАРКЕТ)	300
Юлдашев Жамшид Абрарович	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА КАК СТИМУЛ РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА УЗБЕКИСТАНА.....	309
Шаюсупова Наргиза Тургуновна	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANISHI O'ZBEKISTONNING XALQARO SAVDOSIGA VA IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TAHDID SIFATIDA.....	315
Mamatov Mamajan Ahmadjonovich	
SUG'URTA TASHKILOTLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA INNOVATSION SUG'URTA MAHSULOTLARINI JORIY QILISH MASALALARI	321
Xalikulova Gulzada Tadjimuratovna	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT BOZORIDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH ORQALI BARQAROR ISTE'MOLNI RAG'BATLANTIRISH	333
Eshmatov Sanjar Azimqulovich	
ИННОВАЦИОННЫЕ ЗЕЛЁНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В РАЗНЫХ ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ ОПЫТ И НАЦИОНАЛЬНАЯ ПРАКТИКА	337
Назарова Ра'но Рустамовна, Мусаева Гавхар Ахматжон кизи	
YASHIL IQTISODIYOTDA MEHNAT BOZORI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI.....	343
Homidjonov Fozilxon Umarxon o'g'li, Haydarov Kamoliddin Baratovich	

GREEN INVESTMENT: PATHWAYS TOWARD A SUSTAINABLE FUTURE.....	348
Odilova Sitora Sayfitdin kizi	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	351
Kutbitdinova Mohigul Inoyatovna	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA YASHIL TEXNOLOGIYALAR VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING BARQAROR RIVOJLANISHGA TA'SIRI	356
Metyakubov Azamat Djumanazarovich	
ELEKTR SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI.....	361
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
УЧЕТ ЗАТРАТ И МЕТОДЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ В НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ	368
Махкамова Саида Гайратовна	
MILLIY HISOBLAR TIZIMIDA INTELLEKTUAL MULK MAHSULOTLARINI MAKROIQTISODIY DARAJADA HISOBGA OLISHNING METODOLOGIK ASOSI.....	375
Sunnatov Muxtor Ne'matovich	
RENEWABLE ENERGY AND MACROECONOMIC STABILITY IN CENTRAL ASIA: PATHWAYS WITHIN THE GREEN ECONOMY	382
Khabibullo Abdullaev	
JAHON SUG'URTA AMALIYOTI ASOSIDA O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORIDA YANGI RIVOJLANISH YO'NALISHLARI.....	387
Abdimovminova Saodat Taxirjonovna	
INTEGRATING DATA SCIENCE INTO GREEN FINANCING AND ECO-INNOVATIONS: ACHIEVING THE GOALS OF UZBEKISTAN-2030	397
Norboev Odil Abraevich, Kungratov Ilmurod Kuzibay ugli	
O'ZBEKISTONDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHINI DIVERSIFIKATSIYALASH AMALIYOTI VA ISTIQBOLLARI	404
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li	
СОЗДАНИЕ ЗЕЛЕННОГО ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО КОРИДОРА В ЕВРОПУ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ АЗЕРБАЙДЖАНА, КАЗАХСТАНА И УЗБЕКИСТАНА.....	411
Лала Гамидова Адиль, Арзуман Гусейнов Айдын	
MAHALLA TIZIMIDA AHOLINI OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARIGA BO'LGAN ISTE'MOL TALABLARI MODEL.....	419
S. Qulmatova	
AHOLI ICHKI MIGRATSIYASINING MEHNAT BOZORIGA TA'SIRINI STATISTIK O'RGANISH	427
Mirolimov Mirislom Mirshokir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI	434
Jumaniyozova Mukaddas Yuldashevna	
ЗЕЛЁНЫЕ ФИНАНСЫ: ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	438
Фаттахова Муниса	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASI FAOLIYATINI DAVLAT TOMONIDAN MUVOFIQLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	444
Tuxtamishev Shodimurod Qurbonboyevich	
MARKETING TADQIQOTLARI ASOSIDA MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORT SALONIYATINI OSHIRISH	452
Xojiyev Elshod Yoqub o'g'li	
СПОСОБЫ УПРАВЛЕНИЯ НАУЧНЫМИ УЧРЕЖДЕНИЯМИ В ЦЕЛЯХ ПЕРЕХОДА НА РАЗРАБОТКУ ЗЕЛЕННЫХ ИННОВАЦИЙ	459
Юдаков Александр Андреевич	
O'ZBEKISTONNI JAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'LISHINING OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHGA TA'SIRI.....	466
Axmedova N.A.	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KLASTERLAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMI	471
<i>Sherkulov Shohruh Erkin o'g'li</i>	
DEVELOPMENT SCENARIOS OF UZBEKISTAN'S ACTIVE LABOR FORCE UNTIL 2030 AND THEIR ECONOMIC IMPLICATIONS.....	476
<i>Ganiev Bakhtiyor Zulfikor ugli, Rakhmonov Bekzod Sharibjon ugli</i>	
РАЗВИТИЕ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ КАК ФАКТОР СТИМУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ ЖЕНЩИН В УЗБЕКИСТАНЕ	481
<i>Дониерова Фотимабону Алишер кизи</i>	
YASHIL ENERGETIKA VA UNING IQTISODIY TARAQQIYOTDAGI O'RNI	488
<i>Babadjanova Malika Ruzimova</i>	
BENCHMARKING IN THE AUTOMOTIVE INDUSTRY: STRATEGIES FOR SUSTAINABLE COMPETITIVENESS	492
<i>Abdurashidova Nigora</i>	
УЗБЕКИСТАН СТРЕМИТСЯ К УСТОЙЧИВОМУ ЭКОНОМИЧЕСКОМУ РОСТУ, ВНЕДРЯЯ ПРИНЦИПЫ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ	498
<i>Сагдуллаева Гулнора Ботыровна</i>	
O'ZBEKISTONDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN KOMPANIYALARNING GLOBAL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI.....	502
<i>Sharipov Ixtiyor Baxtiyorovich</i>	
ZAIF BANDLIKDAN UNUMLI BANDLIK SARI TRANSFORMATSIYA: O'ZINI O'ZI BAND QILISH	507
<i>Qurbonov Samandar Pulatovich</i>	
ВОЗОБНОВЛЯЕМАЯ ЭНЕРГИЯ В ГЛОБАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕКУЩИЕ ТЕНДЕНЦИИ И БУДУЩЕЕ РАЗВИТИЕ.....	514
<i>Меҳрибан Самедова Тофик</i>	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISHGA TA'SIRI	521
<i>Zafar Alisherovich Mamadiev, Nodira Isametdinovna Xasanxonova</i>	
SAVDO KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA INTEGRATSIYA QILISH MEKANIZMLARI.....	526
<i>Ablazov Lazizbek Abdiquosimovich</i>	
TIJORAT BANKLARINING TRANSFORMATSIYASI JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH.....	530
<i>Ziyadullaev Z.</i>	
TO'LOV TIZIMI KONSEPTUAL MODELINING SHAKLLANISH TAMOYILLARI	537
<i>Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich</i>	
STAFF PERFORMANCE EVALUATION BASED ON KPI SYSTEM INDICATORS.....	546
<i>Rakhmatullaeva Shakhnoza Khamidovna, Sadriddinova Sevinchkhon</i>	
SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY IN THE CONTEXT OF GLOBAL ECONOMIC TRENDS	555
<i>Svetlana Yurievna Shatokhina</i>	
MILLIY TARBIYA OMILLARI VA MILLIY MADANIY YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA O'QUV TASHABBUSKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-AMALIY ASOSLARI.....	560
<i>Azimova Nilufar Nuriddinovna</i>	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI TA'MINLASHDA BANK RESURSLARINING ROLI	567
<i>Xodjayeva Jeyrona Ravshonbek qizi</i>	
O'QUV DASTURINI INTEGRATSIYALASH VA YASHIL KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISH: AKADEMIK VA SANOAT O'RTASIDAGI TAFOVUTNI YOPISH	572
<i>Qo'ziqulova Dilfuzaxon Maxammatisaqovna</i>	
DIGITAL TRANSFORMATION AND DIGITAL PLATFORMS AS A KEY FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS ENTITIES	580
<i>Rizayeva Nilufar Oblakulovna</i>	

IQTISODIY OLIY TA'LIMDA STRATEGIK INNOVATSIYALAR: YASHIL KO'NIKMALARNI MILLIY VA GLOBAL BARQARORLIK MAQSADLARI BILAN MUVOFIQLASHTIRISH	585
<i>Xasanova Zarina Maxamadaliyevna</i>	
MARKAZIY OSIYODA YASHIL IQTISODIYOT: BARQAROR RIVOJLANISH YO'LIDAGI TO'SIQLAR VA ISTIQBOLLAR.....	594
<i>Aminov Shovkat O'ktam o'g'li</i>	
ПЕСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	598
<i>Саидахмедова Аида Мирзаевна</i>	
ПОВЫШЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ И СНИЖЕНИЕ РИСКОВ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ НА ОСНОВЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ ТРАНЗАКЦИЙ В ФИНАНСОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМАХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СОВРЕМЕННЫХ СИММЕТРИЧНЫХ КРИПТОСИСТЕМ.....	605
<i>Раҳимбердиев Қ.Б.</i>	
ИНТЕГРАЦИЯ ФИНАНСОВЫХ И СТРАХОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ ДЛЯ СТИМУЛИРОВАНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА	612
<i>Ш.Ф.Кобилжонова</i>	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КАПИТАЛА ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ	618
<i>Д.А.Юлдашева</i>	
РОЛЬ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И СТРАХОВЫХ МЕХАНИЗМОВ В СТИМУЛИРОВАНИИ РАЗВИТИЯ ЧАСТНОГО СЕКТОРА	624
<i>Г.Т.Ахмедова</i>	
SUG'URTA BOZORI FAOLIYATINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TRANSFORMATSIYALASH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	630
<i>Saidov Farrux Faxriddinovich</i>	
OPPORTUNITIES TO ENSURE SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE ENERGY SECTOR THROUGH THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY.....	635
<i>Ulashov Aliboy Rashid ugli, Istamova Nasiba Narzillo kizi</i>	
INKLYUZIV OLIY TA'LIMDA MUSTAQIL ISHLASH JARAYONINI TASHKILLASHTIRISH.....	641
<i>Akbarova Kamola Abdujabbor qizi</i>	
YOUTH-DRIVEN PATHWAYS TO GREEN EMPLOYMENT: A THEORETICAL EXAMINATION OF INCLUSIVE ECONOMIC STRATEGIES	646
<i>Suvpulatov Ozodjon Alijon ugli</i>	
KICHIK BIZNES INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY TAJRIBALAR VA UNING O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI	651
<i>Botirova Xulkar Olimjonovna</i>	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH KLASTERLARI: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YONDASHUVLAR.....	655
<i>Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi</i>	
BIOTECHNOLOGICAL SOLUTIONS IN URBAN PLANNING: OPPORTUNITIES AND LIMITATIONS OF "LIQUID TREES"	660
<i>Nosirkulov Asadjon Ahmadjon ugli</i>	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINING O'RNI.....	663
<i>Fayziyeva Dilso'z Bahodirovna</i>	
KREDIT PORTFELIDA MUAMMOLI KREDITLAR ULUSHINI KAMAYTIRISH YO'LLARI	668
<i>Salixova G.J</i>	
O'ZBEKISTONDA KANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	672
<i>Boboyorova Maftuna Xaqqul qizi, Boboyorov Islombek Xaqqul o'g'li</i>	
OLIY TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	675
<i>Xusniddinov Yorqinjon Muhiddin o'g'li</i>	

MODA SANOATIDA CRM TIZIMLARINI ELEKTRON SAVDO PLATFORMALARI BILAN UYG'UNLASHTIRISHDAGI TO'SIQLAR	679
Xalilova Nafisa Komilovna	
ENHANCING FOREIGN ECONOMIC RELATIONS AS A DRIVING FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY	683
Khaitova Feruza Bahrom kizi	
MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARIDA XORIJIY INVESTITSIYALARNING QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIGA TA'SIRI	687
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
BUXORO VILOYATIDA HUNARMANDCHILIK FAOLIYATINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI: TAHLIL VA ISTIQBOLLAR.....	693
Ravshanova Gulchexra Ravshanovna	
SANOATNI RIVOJLANTIRISHNING MEKANIZMLARI TURLARI VA OLIMLARNING YONDASHUVLARI	698
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNING XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI.....	703
Norova Nozima Nabiyevna	
O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA REAL SEKTORNI KREDITLASH MEKANIZMLARINI SAMARALI JORIY ETISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJIGA TA'SIRI.....	709
Abduxomidov Ikromjon Maxamadin o'g'li	
MOLIYA TIZIMIDA BOJ-TARIF SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI (OZIQ-OVQAT IMPORTI MISOLIDA).....	715
Rizaev Mirmahmud Xotamjanovich	
YASHIL MARKETING VA ESG INTEGRATSIYASI: STATISTIK TAHLIL VA BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	721
Charos G'ayratova	
ИННОВАЦИОННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО КАПИТАЛА ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ.....	727
Г.А.Хайитбаева	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA TIJORAT BANKLAR TOMONIDAN TADBIRKORLIK FAOLIYATINI KREDITLASH.....	734
Tajiddinov Jamshiddin Shamsutdinovich	
IQTISODIYOTNING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASIGA XORIJIY INVESTITSIYALAR TA'SIRINI BAHOLASH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	738
Shodiboyeva Dilzoda Farhodjon qizi	
MOLIYA TIZIMI BARQARORLIGI VA BUDJET TUSHUMLARINI OSHIRISHDA TASHQI IQTISODIY FAOLIYATNING AHAMIYATI.....	743
Aktamov Akbarjon Aslan o'g'li	
ENSURING SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY: AN ECONOMETRIC ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CARBON EMISSIONS AND ECONOMIC DEVELOPMENT.....	748
Shakhriddinova Sitara Tolibjon kizi	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH JARAYONIDA TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ESG TAMOYILLARINING ROLI	760
Ostonaqulova Gulchehraxon Muhammadyoqub qizi	
YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA SANOAT KORXONALARIDA YETKAZIB BERISH STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	769
Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich	
YASHIL IQTISODIYOT KONTEKSTIDA MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI MUSTAHKAMLASH: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI.....	776
Isroilov Islomiddin Kamoliddin o'g'li	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SPORT TASHKILOTLARINING YANGI BIZNES MODELLARINI ISHLAB CHIQISH	782
G'ulomov Musirmon	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTISIYALARNI JALB ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI	786
Sharipova Shahnoza Baxtiyorovna	
O'ZBEKISTONDA INVESTISIYA MUHITIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA INVESTISIYALARNING IQTISODIYOTGA JALB ETILISH HOLATI TAHLILI	795
Karimova Qunduz Atanazarovna	
O'ZBEKISTON TURISTIK XIZMATLAR BOZORIDA BANDLIK TRANSFORMATSIYASINI VA UNI TARTIBGA SOLISH HOLATINI TAHLIL QILISH	804
To'xtayeva Xurshida Farxodovna	
INVESTITSIYA LOYIHALARIGA TA'SIR QILUVCHI INVESTITSIYA RISKLARINI BAHOLASH.....	811
Zohidova Ruksora Komiljon qizi	
ТИПЫ НАЦИОНАЛЬНЫХ ФИНАНСОВЫХ РАЗВЕДОК: ОСНОВНЫЕ РАЗЛИЧИЯ, ФОРМЫ И МЕТОДЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	817
Эсанов Шохрух Отабекович	
FACE RECOGNITION PROGRAM IN PYTHON.....	823
Khurramova Maftunakhon Zhurabekovna, Khurramov Azizjon Bakhodir ugli	
FORMATION OF ACCOUNTING POLICY FOR INTANGIBLE ASSETS.....	827
Farxod T. Abdvaxidov, Ramazon A. Abdurakhmanov	
O'ZBEKISTON EKSPORT TARKIBINI YUQORI QO'SHIMCHA QIYMATLI MAHSULOTLARGA O'TKAZISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	834
Raximov Eshmurod Normuradovich	
EKSPORT FAOLIYATIDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	838
Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi	
TURIZM KLASTERLARIDA TIBBIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	841
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi Farxodova Shohnoza Umidbek qizi	
O'ZBEKISTON HAVO TRANSPORTI TIZIMINING JAHON IQTISODIYOTIDAGI O'RNI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	850
Azimova Moxinur Nozimovna	

TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI TA'MINLASHDA BANK RESURSLARINING ROLI

Xodjayeva Jeyrona Ravshonbek qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
"Bank ishi" kafedrasida katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada bank kreditining kichik biznes subyektlarini resurslar bilan ta'minlashdagi roli tahlil qilingan. Maqolada kichik biznes subyektlarining moliyaviy resurslar bilan ta'minlanishi muammolari, bank kreditlashning zamonaviy tendensiyalari hamda kredit resurslaridan foydalanish samaradorligi masalalari ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, bank kreditlari kichik biznes subyektlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: bank krediti, kichik biznes, moliyaviy resurslar, kredit mexanizmi, bank-mijoz munosabatlari, biznes rivojlanishi, moliyaviy barqarorlik.

Abstract: This article analyzes the role of bank credit in providing resources to small business entities. It examines the problems of financial resource provision for small businesses, modern trends in bank lending, and issues related to the efficiency of using credit resources. The research findings show that bank loans play a significant role in ensuring the financial stability of small business entities.

Key words: bank credit, small business, financial resources, credit mechanism, bank-client relations, business development, financial stability.

Аннотация: В данной статье проанализирована роль банковского кредита в обеспечении субъектов малого бизнеса ресурсами. Рассмотрены проблемы обеспечения малых предприятий финансовыми ресурсами, современные тенденции банковского кредитования, а также вопросы эффективности использования кредитных ресурсов. По результатам исследования установлено, что банковские кредиты играют важную роль в обеспечении финансовой стабильности субъектов малого бизнеса.

Ключевые слова: банковский кредит, малый бизнес, финансовые ресурсы, кредитный механизм, отношения банк-клиент, развитие бизнеса, финансовая стабильность.

KIRISH

Bugungi globallashuv va bozor iqtisodiyoti sharoitida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik mamlakat iqtisodiyotining muhim tayanch ustunlaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Kichik biznes subyektlari nafaqat yangi ish o'rinlarini yaratish, balki ichki bozorni sifatli mahsulot va xizmatlar bilan ta'minlash, mahalliy ishlab chiqarishni rivojlantirish va eksport salohiyatini oshirishda ham alohida o'rin tutadi. Shu boisdan ham ushbu sohani barqaror moliyaviy resurslar bilan ta'minlash masalasi davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan. Kichik biznes subyektlarining samarali faoliyat yuritishi bevosita tijorat banklari tomonidan ko'rsatiladigan moliyaviy xizmatlarga, xususan, kreditlash hajmi va shartlariga chambarchas bog'liqdir. [1].

Tijorat banklari kichik biznes uchun zarur bo'lgan aylanma mablag'larni shakllantirish, ishlab chiqarish jarayoniga yangi texnologiyalarni joriy etish, innovatsion loyihalarni moliyalashtirish va eksport faoliyatini qo'llab-quvvatlashda asosiy manba vazifasini bajaradi. Shu nuqtai nazardan, bank resurslarining hajmi, sifati va samarali taqsimlanishi kichik biznes rivojining muhim omillaridan biri hisoblanadi.

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida kichik biznesni qo'llab-quvvatlash bo'yicha qator davlat dasturlari ishlab chiqilib, ularni moliyalashtirishda tijorat banklarining roli keskin ortdi. Imtiyozli kreditlar, kafolat mexanizmlari va kredit resurslarini diversifikatsiyalash orqali kichik biznes subyektlarining moliyaviy imkoniyatlari kengaymoqda. Shu bilan birga, banklarning kredit siyosatida kichik biznesning ulushi va ahamiyati yildan-yilga ortib borayotgani iqtisodiyotda muvozanatli rivojlanishni ta'minlashga xizmat qilmoqda. [2].

Mazkur maqolada tijorat banklari resurslarining kichik biznes subyektlarini moliyaviy ta'minlashdagi o'ri, ularning iqtisodiy rivojlanishdagi ahamiyati hamda mavjud muammolar va yechimlar tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni moliyaviy resurslar bilan ta'minlash, xususan, tijorat banklari tomonidan kreditlash masalasi iqtisodiy adabiyotlarda keng o'rganilgan. Jahon tajribasida ko'plab iqtisodchilar kichik biznesni barqaror rivojlantirishda moliyaviy infratuzilma, xususan bank tizimining o'rni muhim ekanligini ta'kidlab kelmoqda. Masalan, J. Schumpeter (1934) bank kreditlari iqtisodiy o'sishning asosiy drayveri sifatida tadbirkorlarning innovatsion faoliyatini qo'llab-quvvatlashini qayd etgan. [3].

Keyinchalik R. Levine va boshqalar (1997) moliya tizimi rivojlanishi hamda kredit resurslarining samarali taqsimlanishi iqtisodiy o'sishga bevosita ta'sir etishini empirik dalillar orqali asoslagan. [4].

Xalqaro miqyosda o'tkazilgan tadqiqotlarda kichik va o'rta biznes subyektlari ko'pincha moliyaviy resurslardan foydalanishda qiyinchiliklarga duch kelishi, tijorat banklari esa bu bozor segmentiga yuqori riskli mijozlar sifatida qarashlari qayd etiladi (Beck, Demirgüç-Kunt & Maksimovic, 2005). Shu sababli ko'plab mamlakatlarda davlat kafolatlari, imtiyozli kredit liniyalari va maxsus dasturlar orqali banklarning kichik biznesni kreditlashdagi faolligi oshirilmoqda. [5].

O'zbekistonlik olimlar ham ushbu yo'nalishda bir qator ilmiy izlanishlar olib borganlar. Jumladan, A. Vahobov va Sh. Zaynutdinov (2019) o'z tadqiqotlarida tijorat banklarining kredit portfeli tarkibida kichik biznes kreditlari ulushi yildan-yilga ortib borayotganini, ammo ularni imtiyozli shartlarda taqdim etish zarurligini ta'kidlaganlar. [6]. Shuningdek, U. Xolmatov (2021) kichik biznesni moliyalashtirishda resurslar yetishmovchiligi, kredit foiz stavkalari va garov ta'minoti kabi omillar asosiy muammo sifatida ko'rsatadi. [7].

Davlat dasturlari doirasida esa O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmon va qarorlari bilan kichik biznesni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari takomillashtirilmoqda. Jumladan, 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-sonli Farmon ("Harakatlar strategiyasi") hamda keyingi yillardagi qaror va dasturlarda tijorat banklarining resurs bazasini kengaytirish, imtiyozli kredit liniyalarini joriy etish va kichik biznes subyektlarini moliyalashtirish mexanizmlarini liberallashtirish belgilangan. [8].

Tadqiqot doirasida quyidagi asosiy masalalar ko'rib chiqiladi:

- kichik biznes subyektlarini moliyalashtirish mexanizmlarining nazariy asoslari;
- bank kreditining kichik biznes subyektlari faoliyatidagi o'rni va ahamiyati;
- O'zbekistonda kichik biznes subyektlarini bank krediti bilan ta'minlashning zamonaviy holati;
- kichik biznes subyektlarini kreditlashda mavjud muammolar;
- kichik biznes subyektlarini resurslar bilan ta'minlashda bank kreditlash -mexanizmlarini takomillashtirish yo'llari.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston iqtisodiyotida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi 50 foizdan ortiqni tashkil etib, ushbu sohaning rivojlanishi ko'p jihatdan tijorat banklarining moliyaviy resurslaridan foydalanish imkoniyatlariga bog'liqdir. So'nggi yillarda banklarning kredit portfeli dinamikasi tahlili shuni ko'rsatadiki, kichik biznes subyektlariga yo'naltirilayotgan kreditlar hajmi muntazam o'sib bormoqda.

2020-yilda kichik biznes subyektlariga ajratilgan kreditlar hajmi qariyb 79 trln so'mni tashkil etgan bo'lsa, 2022-yilga kelib bu ko'rsatkich 110,2 trln so'mga yetdi. 2023-yilda umumiy bank kreditlari portfeli 477 trln so'mni tashkil etib, kichik biznesning ulushi taxminan 29 foiz darajasida shakllandi. Bu esa kichik biznes kreditlari hajmining 138,4 trln so'mgacha o'sishiga olib keldi. 2024 yilda esa tijorat banklari resurslari hisobidan kichik biznesni moliyalashtirish hajmi 157,7 trln so'mga yetgani kuzatilmoqda.

Mazkur tendensiyalar bir necha asosiy omillar bilan izohlanadi:

- Davlat maqsadli dasturlari doirasida kichik biznesni kreditlash uchun tijorat banklariga imtiyozli resurslar yo'naltirilmoqda.
- Bank resurslari bazasining kengayishi — aholi omonatlari, xalqaro moliya institutlari kredit liniyalari va davlat kafolatlari banklarning kreditlash imkoniyatini kengaytirdi.
- Foiz stavkalari va shartlarning liberallashtirilishi kichik biznes subyektlari uchun kreditlardan foydalanishni nisbatan osonlashtirdi.

Biroq, tahlillar shuni ham ko'rsatmoqdaki, tijorat banklari resurslari kichik biznes ehtiyojlarini to'liq qoplamaydi. Amaliyotda garov ta'minoti bilan bog'liq muammolar, kredit olish jarayonining murakkabligi hamda ayrim hollarda yuqori foiz stavkalari kichik biznes uchun cheklovchi omil bo'lib qolmoqda. Shu bois, mavjud resurslarni samarali taqsimlash, kichik biznes uchun maxsus moliyaviy mahsulotlar ishlab chiqish va kredit risklarini pasaytirish mexanizmlarini rivojlantirish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Umuman olganda, o'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, tijorat banklari resurslari kichik biznes subyektlarini moliyalashtirishda muhim manba bo'lib xizmat qilmoqda. Kredit hajmlarining yil sayin o'sib borishi kichik biznesning iqtisodiyotdagi rolini mustahkamlashga, yangi ish o'rinlari yaratishga va innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlashga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda.

Quyidagi jadvalda 2020-2024-yillarda O'zbekistonda kichik biznes subyektlariga ajratilgan bank kreditlari dinamikasi ko'rsatilgan (trillion so'mda):

1-jadval. 2020-2024-yillarda O'zbekistonda kichik biznes subyektlariga ajratilgan bank kreditlari dinamikasi ko'rsatilgan (trillion so'mda)

Yil	Kichik biznes subyektlariga ajratilgan kreditlar	O'sish sur'ati (%)	Umumiy kredit portfelidagi ulushi (%)
2020	78,9	20,1	27,1
2021	93,0	17,9	27,8
2022	110,2	18,5	28,4
2023	138,4	25,6	29,0
2024	157,7	13,9	30,0

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, kichik biznes subyektlariga ajratilgan kreditlar hajmi muntazam ravishda o'sib bormoqda. Bu esa davlat tomonidan kichik biznesni qo'llab-quvvatlash siyosatining amaliy natijasi sifatida baholanadi.

Moliya va bank tizimining barqarorligi O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining 2024-yilga oid "Financial Stability Report" ma'lumotlariga ko'ra, quyidagi jihatlar orqali namoyon bo'lmoqda:

- moliyaviy sharoitlar yengillashgan;
- bank tizimi barqarorligi saqlab qolinmoqda.

Xususan:

- Banklar kapital yetarliligi darajasi 17 foizni tashkil etib, belgilangan minimal talabdan yuqori ko'rsatkichda saqlanib qolmoqda.

- Likvidlik ko'rsatkichlari ham ijobiy: likvidlik qamrovi va uzoq muddatli moliyalashtirish ko'rsatkichlari yuqori darajada.

- Bank tizimidagi moliyaviy stress sezilarli darajada kamaygan.

Mazkur holatlar tijorat banklarining kichik va o'rta biznes (KE/SME)ga resurs yo'naltirish imkoniyatlarini yanada mustahkamladi, deb hisoblash mumkin.

1. Kredit portfeli va o'sish tendensiyalari

- **Kapitalbank** misolida: 2024-yilda kredit portfeli 6,3 foizga o'sib, 31 617,4 mlrd so'mni tashkil etdi.

- Umumiy bank aktivlari va kredit portfeli bo'yicha barcha tijorat banklarining balansida ham sezilarli o'sishlar qayd etildi.

- Shu bilan birga, mazkur o'sish barcha sektorlarga teng taqsimlanmagan. Xususan, kichik biznes va mikrokredit segmentlari alohida tahlilni talab etmoqda.

2. Kichik biznes va yuridik shaxslar uchun kredit yo'naltirish

2023-yilga nisbatan 2024-yilda yuridik shaxslarga ajratilgan kreditlar hajmi o'sishda davom etishi kutilmoqda. Biroq, ommaviy manbalarda ma'lumotlar alohida tarkibiy ko'rsatkichlar bilan keltirilmagan. Shu bilan birga, iqtisodiy faollikning oshishi, davlat investitsiya va infratuzilma loyihalariga ajratilgan kreditlar hajmining kattaligi, banklarning likvidlik va kapitallashuv holati kichik biznes uchun qo'shimcha imkoniyatlar yaratgan bo'lishi ehtimoldan xoli emas.

3. Kichik biznes kreditlash sohasidagi muammolar

O'zbekistonda kichik biznes subyektlarini kreditlash sohasida sezilarli yutuqlarga erishilgan bo'lsa-da, bir qator tizimli muammolar mavjud:

1. Moliyaviy resurslar yetishmovchiligi. Tijorat banklarida uzoq muddatli va arzon moliyaviy resurslar cheklangan. Natijada kichik biznes loyihalari uchun uzoq muddatli kredit olish qiyinlashmoqda.

2. Kredit olish shartlarining qattiqligi. Kreditlar uchun yuqori garov talablari qo'yiladi. Garov qiymati past baholanadi, foiz stavkalari esa kichik biznes uchun og'ir yuk bo'lib qolmoqda.

3. Axborot va tajriba yetishmasligi. Ko'plab kichik biznes subyektlari bank talablari, biznes-reja tuzish yoki moliyaviy hisobot yuritishda zaruriy malakaga ega emas.

4. Bank tizimidagi byurokratik to'siqlar. Kredit olish jarayoni uzoq va murakkab bo'lib, ko'plab hujjatlar va tasdiqlash bosqichlarini talab qiladi.

5. Moliyaviy ko'rsatkichlarning zaifligi. Ko'plab kichik bizneslar norasmiy faoliyat yuritadi yoki hisob-kitoblarni to'liq yuritmaydi, bu esa banklar tomonidan baholash imkoniyatini cheklaydi.

6. Kredit portfeli xavfliligi. Banklar nazarida kichik biznes kreditlarining qaytmaslik xavfi yuqori bo'lgani sababli, kreditlash jarayonida ehtiyotkorlik kuchaytiriladi.

7. Tarmoq va hududiy nomutanosiblik. Kichik biznes kreditlarining asosiy qismi shahar markazlaridagi subyektlarga beriladi, qishloq va chekka hududlar esa cheklangan imkoniyatlarga ega.

8. Mikromoliya institutlari rivojlanmaganligi. Banklardan tashqari moliyalashtirish manbalari — mikromoliya, lizing, faktoring xizmatlari yetarli darajada rivojlanmagan.

4. Takomillashtirish yo'nalishlari

Kichik biznes subyektlarini bank krediti bilan samarali ta'minlash mexanizmlarini takomillashtirish uchun quyidagi choralarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

1. Moliyaviy resurslarni kengaytirish. Tijorat banklarida uzoq muddatli va arzon kredit resurslarini shakllantirish, xalqaro moliya institutlari hamda xorijiy investitsiyalar hisobidan kredit liniyalarini jalb etish. Davlat kafolatlari asosida kichik biznes uchun maxsus kredit fondlarini tashkil etish.

2. Kreditlash shartlarini yengillashtirish. Garov talablarini yumshatish, garov sifatida nafaqat ko'chmas mulk, balki aylanma mablag'lar, uskunalar va intellektual mulkni ham qabul qilish. Foiz stavkalarini pasaytirish yoki davlat tomonidan foiz xarajatlarini qisman subsidiya qilish. Kredit olish jarayonini soddalashtirish va tezkor tartibda amalga oshirish.

3. Moliyaviy savodxonlikni oshirish. Kichik biznes vakillari uchun moliyaviy menejment, biznes-reja tuzish va kredit olish tartibi bo'yicha treninglar tashkil etish. Banklar tomonidan tadbirkorlarga maslahat xizmatlarini yo'lga qo'yish.

4. Innovatsion moliyaviy xizmatlarni rivojlantirish. Mikromoliya, lizing, faktoring, kraudfanding kabi alternativ moliyalashtirish vositalarini rivojlantirish. Raqamli bank xizmatlarini keng joriy etish orqali onlayn kreditlash tizimlarini takomillashtirish.

5. Kredit risklarini kamaytirish. Kreditlarni sug'urtalash mexanizmlarini kengaytirish, kredit axborot byurolari faoliyatini kuchaytirish va kichik biznes subyektlari bo'yicha to'liq ma'lumotlar bazasini shakllantirish.

6. Hududiy tenglikni ta'minlash. Chekka hududlardagi kichik biznes uchun maxsus imtiyozli kredit dasturlarini ishlab chiqish. Qishloq xo'jaligi, turizm va xizmat ko'rsatish sohasiga alohida kredit liniyalarini yo'lga qo'yish.

7. Davlat qo'llab-quvvatlovini kuchaytirish. Kichik biznesni qo'llab-quvvatlash davlat dasturlari doirasida imtiyozli kreditlarni kengaytirish. Shuningdek, kichik biznes uchun soliq imtiyozlari va kreditlarni qoplashda qisman davlat kafolatlarini taqdim etish.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, Markaziy bank ma'lumotlariga ko'ra, 2023-yilda tijorat banklari tomonidan ajratilgan kreditlar hajmi sezilarli darajada ortgan. Xususan, yuridik shaxslarga ajratilgan kreditlar hajmi 2022-yilga nisbatan 12 foizga ko'payib, 322,78 trln so'mni tashkil etgan. Shuningdek, kredit muassasalari hisoblanmaydigan yuridik subyektlarga yo'naltirilgan kreditlar hajmi 13 foizga o'sib, 308,76 trln so'mga yetgan. Bu esa kichik biznes va boshqa xo'jalik yurituvchi subyektlarning bank resurslariga bo'lgan talabining ortib borayotganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, sindikatlashgan kreditlar 17 foizga o'sib 5,54 trln so'mga yetgan, leasing va faktoring operatsiyalari hajmi esa 30 foizga ortib, 2,03 trln so'mni tashkil etgan. Biroq yuridik shaxslarga ajratilgan mikrokreditlar hajmi 42 foizga kamayib, 5,28 trln so'mga tushib ketgan bo'lib, bu kichik korxonalar uchun qisqa muddatli moliyalashtirish imkoniyatlarida muammolar mavjudligidan dalolat beradi [10; 11]. Umuman olganda, o'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatmoqdaki, tijorat banklari resurslari iqtisodiyotning real sektorini qo'llab-quvvatlashda faol ishlatilmoqda, biroq kredit portfeli tarkibida mikrokreditlarning qisqarishi kichik biznes subyektlari uchun moliyaviy resurslarga yetarli darajada kirish imkoniyatining mavjud emasligini anglatadi. Bu esa bank resurslarini kichik biznesga yanada ko'proq yo'naltirish, kreditlash mexanizmlarini soddalashtirish va amaliyotga kengroq tatbiq etish zarurligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, zamonaviy raqamli texnologiyalarning rivojlanishi kichik biznesni moliyalashtirish sohasiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. O'zbekistonda so'nggi yillarda onlayn kreditlash platformalari rivojlanib borayotgani kichik biznes subyektlari uchun kredit olish imkoniyatlarini kengaytirib, ularning moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim vositaga aylanmoqda. Ushbu tendensiyani qo'llab-quvvatlash va raqamli moliyaviy xizmatlarni yanada rivojlantirish esa iqtisodiy islohotlar samaradorligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston iqtisodiyotida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish muhim strategik yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Ushbu jarayonda tijorat banklari asosiy moliyaviy vositachi sifatida qatnashib, kichik biznes subyektlarini zarur kredit resurslari bilan ta'minlash orqali ularning barqaror faoliyat yuritishi va kengayishiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda.

So'nggi yillarda kichik biznesni moliyalashtirish ko'lamini kengaygan bo'lsa-da, ushbu sohada hali ham bir qator muammolar mavjud. Jumladan, moliyaviy resurslarning yetishmasligi, garov talablari qattiqligi, kredit olish jarayonining byurokratikligi, hududiy nomutanosiblik va alternativ moliyalashtirish vositalarining rivojlanmaganligi shular jumlasidandir. Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun kreditlash mexanizmlarini takomillashtirish, davlat kafolatlari va subsidiya dasturlarini kengaytirish, shuningdek, mikromoliya, lizing va faktoring kabi qo'shimcha moliyaviy vositalarni rivojlantirish zarur.

Kichik biznes subyektlarini bank krediti bilan samarali ta'minlash mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

1. Kichik biznes subyektlari uchun imtiyozli kreditlash dasturlarini kengaytirish va davlat kafolatlari mexanizmlarini joriy etish.
2. Garov talablari bo'yicha yengilliklar yaratish, garov sifatida qabul qilinadigan aktivlar ro'yxatini kengaytirish hamda garov qiymatining kredit summasiga nisbatini kamaytirish.
3. Kredit olish jarayonini soddalashtirish, talab qilinadigan hujjatlar sonini qisqartirish va kreditni rasmiylashtirish muddatlarini tezlashtirish.
4. Kredit byurolari faoliyatini kuchaytirish va kichik biznes subyektlari to'g'risidagi ma'lumotlar bazasini kengaytirish orqali axborot asimetriasini kamaytirish.
5. Investitsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash uchun uzoq muddatli kreditlarni kengaytirish, tijorat banklarining resurs bazasini mustahkamlash va uzoq muddatli depozitlarni jalb qilish.
6. Kichik biznes vakillari uchun moliyaviy savodxonlik dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirish, bu orqali kredit mablag'laridan samarali foydalanish va biznesni boshqarish ko'nikmalarini rivojlantirish.
7. Foiz stavkalarini pasaytirish maqsadida inflyatsiya darajasini kamaytirish va bank tizimida sog'lom raqobatni kuchaytirish choralari ko'rish.
8. Banklar va kichik biznes subyektlari o'rtasida uzoq muddatli hamkorlik va ishonchli munosabatlarni shakllantirish.

Mazkur chora-tadbirlarning amalga oshirilishi kichik biznes subyektlarining bank kreditlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi, ularning moliyaviy resurslar bilan ta'minlanish darajasini oshiradi va natijada, iqtisodiy o'sish hamda rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bu jarayon o'z navbatida mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishini ta'minlash, yangi ish o'rinlari yaratish va aholi farovonligini oshirishga xizmat qiladi.

Tijorat banklari resurslarini samarali yo'naltirish va kichik biznes uchun qulay kreditlash mexanizmlarini shakllantirish, kichik biznesning iqtisodiyotdagi ulushini oshirish, bandlik darajasini yaxshilash va mamlakatning barqaror iqtisodiy o'sishini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Bank kreditining kichik biznes subyektlarini resurslar bilan ta'minlashdagi roli juda muhim bo'lib, kreditlash mexanizmlarini takomillashtirish hamda kredit olish imkoniyatlarini kengaytirish O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib qolishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Abdullayev Sh. "Pul, kredit va banklar" (darslik, Toshkent, 2019) – unda tijorat banklarining iqtisodiyotdagi roli va kreditlash mexanizmlari yoritilgan.
2. G'ulomov S., Qosimov B. "Bank ishi" (o'quv qo'llanma, Toshkent, 2020) – kichik biznes kreditlashda banklarning o'ri, resurslarni shakllantirish manbalari haqida ma'lumot berilgan.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qaror va farmonlari, xususan:
4. PQ–3777-son (2018-yil, "Kichik biznesni qo'llab-quvvatlashni kuchaytirish to'g'risida"),
5. PQ–6096-son (2020-yil, "Tadbirkorlikni rivojlantirishni rag'batlantirish chora-tadbirlari").
6. Schumpeter, J. A. (1934). *The Theory of Economic Development*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
7. Levine, R., Loayza, N., & Beck, T. (2000). Financial intermediation and growth: Causality and causes. *Journal of Monetary Economics*, 46(1), 31–77.
8. Beck, T., Demirgüç-Kunt, A., & Maksimovic, V. (2005). Financial and Legal Constraints to Firm Growth: Does Firm Size Matter? *Journal of Finance*, 60(1), 137–177.
9. Vahobov, A., & Zaynutdinov, Sh. (2019). *Bank ishi va moliya*. Toshkent: Iqtisodiyot.
10. Xolmatov, U. (2021). Tijorat banklari faoliyatida kichik biznes subyektlarini kreditlash muammolari. O'zbekiston banklari assotsiatsiyasi ilmiy maqolalar to'plami,
11. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti (2017). PF–4947-sonli Farmon: O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi.
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarorlari va hukumat dasturlari (2017–2024 yillar). Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar. Toshkent. Qodirov, A. (2023). O'zbekistonda kichik biznesni moliyalashtirishning zamonaviy holati. *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar*, 5(2), 34-47.
13. Abdurahmonov, O. (2022). Kichik biznesni moliyalashtirish manbalari va ulardan samarali foydalanish yo'llari. *Moliya*, 4(1), 56-68. .
14. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2023). 2022-yil uchun yillik hisobot. Toshkent.



**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF ECONOMICS
AND MATHEMATICS

23-24

OCTOBER
2030

23-24
OCTOBER
2025

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

3RD CONFERENCE:
MACHINE LEARNING AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE:
A NEW APPROACH TO ECONOMETRIC ANALYSIS

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

UZBEKISTAN
STRATEGY
23-24 OCTOBER

- ARTIFICIAL INTELLIGENCE
AND DIGITAL TECHNOLOGIES
- ECONOMETRICS AND
BUSINESS ANALYTICS
- DATA SCIENCE (DATABASES)
- DIGITAL GOVERNMENT
- DIGITAL TRANSFORMATION
- ECONOMIC STATISTICS
- QUANTITATIVE MEASUREMENT
OF THE ECONOMY

2nd CONFERENCE:
BANKING AND
FINANCIAL SYSTEM AND
DIRECTIONS FOR DEVELOPING
THE PRIVATE SECTOR

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

СТРАТЕГИЯ
«УЗБЕКИСТАН – 2030»

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

strategy2025.tsue.uz

YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH
SHAROITIDA BARQAROR IQTISODIY
O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI

2030

<https://strategy2025.tsue.uz/>

TASHKENT STATE UNIVERSITY OF ECONOMICS
ФОРУМ UZBEKISTAN
STRATEGY



ISSN: 2992-8982

Elektron pochta: sq1141983@gmail.com

Telefon: +998 93 124 57 11

Sayt: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Telegram: https://t.me/taraqqiyot_va_talim_uz

ISBN 978-9910-8110-8-1



9 789910 811081

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

2030
UZBEKISTAN
STRATEGY

BANK-MOLIYA TIZIMI
VA XUSUSIY SEKTORNI
RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI